

Tallinna päeva e-etteütlus 2021 kommentaaridega

Ülle Salumäe,
Gustav Adolfi Gümnaasium

Tallinn

1. 20. augustil täitub 30 aastat Eesti
taasiseseisvumisest.

järgarv nõuab punkti;

Eesti kirjutatakse riigist ja maast rääkides suure tähega.

2. 1987. aasta kevad algas niinimetatud fosforiidisõjaga.

järgarv nõuab punkti;

fosforiidisõda kirjutatakse väikese algustähega, ajajärku iseloomustavad piltlikud rahvapärased nimetused ei nõua suurt algustähte.

3. Murelikkust tekitasid nii keskkonnateemad kui ka sisseränne -/ : see liitis rahvast Ida-Virumaast Saaremaani.

nimisõna *murelikkus* käändevormides on kaks *k*-d: omastav *murelikkuse*, osastav *murelikkust*;

koolon või mõttekriips rindlause seletava või täpsustava osalause ette;

kohanime täpsustav täiend kirjutatakse sidekriipsuga.

4. Meeleavaldusel Hirvepargis räägiti esmakordselt avalikult Molotovi-Ribbentropi paktist ja Hitleri - Stalini salasobingu tagajärgedest Baltikumi rahvastele.

Hirvepark – kohanimi kirjutatakse suure algustähega, liigisõna park kuulub kohanime koosseisu;
esmakordselt – algvorm esmakordne;

Molotovi-Ribbentropi pakt, Hitleri-Stalini salasobing – sidekriips pannakse rinnastatud täiendite vahele, kus ta asendab puuduvat sidesõna ja;

pakt – rahvusvaheline leping;

Baltikumi rahvad – kirjutatakse suure algustähega (Baltikum = Balti riigid, Baltimaad).

5. Inimketina tuntud Balti kett läbi Eesti, Läti, Leedu oli baltlaste üksmeele väljendus.

inimkett – lühenenud tüvega nimisõna kirjutatakse järgneva nimisõnaga kokku;

Eesti, Läti, Leedu – kohanimed kirjutame suure algustähega, loetelu eraldatakse komadega;

Balti kett – riigid kirjutatakse suure algustähega, kohanime liigisõna kirjutatakse nimetuumast lahku;

baltlased tähistab Balti riikides elavaid inimesi ja on nimetus.

6. Ajalehes Edasi avaldati Eesti majandusautonoomia projekt, mida tuntakse IME programmina.

kõrvallause eraldatakse pealausest komaga;

Edasi – perioodikaväljaannete nimed kirjutatakse läbiva suurtähega;

Eesti – kohanimed kirjutatakse suure algustähega; -

majandusautonoomia - lühenenud tüvega nimisõna kirjutatakse järgneva nimisõnaga kokku;

IME – suurtähtlühend.

7. Ärkسا meelega noored kandsid T-särki, millele oli kirjutatud Juhan Liivi soovunelm “Ükskord on Eesti riik”.

omadussõna *ärgas* omastavas käändes *ärksa*;

kandsid – tegusõna algvorm *kandma*;

T-särk – kui sõna üks osa on täht, kasutatakse sidekriipsu;

„Ükskord on Eesti riik“ – käsitleme kui tsitaati.

8. Alates loomeliitude pleenumist, mis toimus jürikuul 1988, asusid iseseisvusliikumist juhtima ERSP ja loovintelligents

kõrvallause eraldatakse pealausest komadega;

kuude nimetused kirjutame väiketähega ja kokku;

ERSP- suurtähtlühend

9. Sinimustvalge lipu heiskamine Pika Hermannini torni andis märku, et punalipu aeg on ümber.

sinimustvalge - kindla tähendusega mõiste, mis kirjutatakse kokku;

kõrvallause eraldatakse pealausest komaga;

ehitiste nimed kirjutame läbiva suurtähega

10. Õlg õla kõrval laulis rahvas: "Eestlane olen ja eestlaseks jään, kui mind eestlaseks loodi."

kui saatelause eelneb otsekõnele, pannakse koolon, otsekõne jutumärgistatakse ja lause lõpumärk on enne jutumärke;

kõrvallause eraldatakse pealausest komaga;

rahvused kirjutatakse väikese algustähega

11. Sageli meenutatakse Heinz Valgu “Eestimaa laulul” peetud kõnet, mis lõppes fraasiga “Ükskord me võidame niikuinii!”.

kõrvallause eraldatakse pealausest komaga;

ürituste ja sündmuste pealkirjad kirjutatakse jutumärkides esisuurtähega;

tsitaat ehk sõnasõnaline väljavõte kellegi tekstist pannakse jutumärkidesse.

12. 1991. aastal oli Eesti koos teiste Balti riikidega taas maailmakaardil kui suveräänne riik.

järgarvule järgneb punkt;

kohanimed kirjutatakse suure algustähega;

võrdluses *kui* ees koma ei kasutata;

suveräänne - kui sõna tüvi lõpeb sama tähega, millega algab liide, jäävad kõik tähed alles.

13. Eesti iseseisvust tunnustas esimesena geisrite maa Island.

kohtade ümberütlevad nimetused kirjutatakse väikese algustähega;

eeslisandit komaga ei eraldata;

geiser on kuumaveeallikas.

14. Taasiseseisvunud Eesti esimeseks presidendiks valiti ajaloolane, kirjamees ja režissöör Lennart Meri

riikide ametlikud nimed kirjutatakse läbiva suurtähega;

ametinimetused kirjutatakse väikese tähega;

liittegusõna kirjutatakse kokku.

15. Loodame, et ka 100/saja aasta pärast on Tallinn tuntud kultuurikeskus, kus peetakse laulupidusid, ning Raekoja platsi jõulukuusk raiutakse Eesti metsast.

põimlause kõrvallause eraldatakse komadega;

kohanimed kirjutatakse suure tähega, liigisõna väikese tähega;

riigist ja maast rääkides kirjutatakse Eesti suure tähega.

Aitäh!

Tallinn

14.05.2021